

Werken met AI: AI-geletterdheid en Verboden AI

De komst van de AI-Verordening heeft ons veel aan het denken gezet. Wat is AI nou eigenlijk? En wat betekent het voor het werk van de waterschappen? De werkgroep AI-verordening is aan de slag gegaan om deze vragen te beantwoorden en te komen tot een implementatiedocument voor de waterschappen. Aan het document wordt op dit moment nog gewerkt. De verschillende bepalingen uit de verordening treden gefaseerd in werking, daarom geven wij door middel van deze nieuwsbrief inzicht in de eerste, al van kracht zijnde, bepalingen en geven we inzichten hoe je binnen je waterschap hiermee kunt omgaan. Deze verplichtingen hebben betrekking op AI-geletterdheid en het gebruik van verboden AI-systemen.

AI-geletterdheid

De term AI-geletterdheid komt voort uit de verplichtingen die wij hebben als aanbieders en gebruikers van AI-systemen. AI-geletterdheid gaat over de vaardigheden, kennis en competenties die belangrijk zijn voor het effectief gebruik, het begrip en de evaluatie van AI-technologie en de impact ervan. Dat betekent dat AI-geletterdheid verder gaat dan basiskennis van de technologie; het vereist inzicht in zowel de kansen, maar ook in de risico's die het mogelijk oplevert.

Wanneer ben je AI geletterd? Dit is afhankelijk van de functie, kennis die de medewerker al heeft, hoe vaak AI wordt ingezet en wat de gevolgen zijn van de inzet van AI.

Vanuit het Europese AI-bureau en Europese Commissie zijn er (nog) geen richtlijnen over AI-geletterdheid. Tot die tijd geven de nationale toezichthouders invulling aan het begrip en de bijbehorende maatregelen. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft een document opgesteld "Aan de slag met AI-geletterdheid" dat handvatten biedt bij het concreet oppakken van dit onderwerp. Daarnaast is AI-geletterdheid ook opgenomen in het [AI-kompas](#) van de waterschappen (deel I: het bestuurlijk kader).

Wat moeten de waterschappen doen om verantwoord met AI te kunnen werken?

wet zelf geeft niet aan op welke wijze je hieraan invulling moet geven om je organisatie AI-geletterd te maken. Uit de omschrijving kan opgemaakt worden dat het zich focust op twee aspecten: bewustwording en kennisontwikkeling. De invulling kan per organisatie verschillen waarbij rekening gehouden kan worden met de volgende stappen:

1. Inventariseren van AI-systemen en competentieniveau: Er moet een inventarisatie worden gemaakt naar welke AI-systemen er gebruikt worden binnen de organisatie. Indien er AI-systemen gebruikt worden moet er een risicoclassificatie worden gedaan om het competentieniveau van de medewerkers die met het systeem werken vast te stellen. Ook is van belang om te bepalen welke data worden gebruikt door het AI-systeem.
2. Richtlijnen opstellen voor het gebruik: Naast vast te leggen welke systemen gebruikt mogen worden binnen de organisatie, moet ook worden bepaald voor welke handelingen

deze systemen gebruikt mogen worden. Denk hierbij aan het vaststellen van richtlijnen voor databeveiliging, privacy en ethische aspecten.

3. Borg het kennisniveau en creëer bewustwording: Het is belangrijk om alle organisatieleden bewust te maken van de kansen die werken met AI-systemen met zich meebrengen. Dit kan gerealiseerd worden door het aanbieden van cursussen, leerlijnen en trainingen.
4. Integreer AI-geletterdheid in de bedrijfsprocessen: De implementatie van de AI-geletterdheid is een continuproces. De AI-verordening en AI-toepassingen zijn dynamisch. De technologieën gaan in een veel sneller tempo dan het inbedden in onze organisatie. Daarnaast ontwikkelen de verschillende wet- en regelgeving zich ook in snel tempo. AI-geletterdheid is een onderdeel van een groter geheel, namelijk je digitale transformatie binnen de organisatie. Door AI-geletterdheid in samenhang te bezien met andere kansen die geboden worden binnen de (digitale) wetten, kan het kennisniveau beter geborgd worden.

Verboden AI-systemen

Verboden AI-systemen zijn systemen die niet gebruikt mogen worden. Dit betekent dat er binnen het waterschap niet gewerkt mag worden met AI-systemen die onder deze definitie vallen. In de wet (artikel 5) is het volgende opgenomen:

- a. AI die gebruik maakt van manipulatieve technieken
- b. AI die gebruik maakt van kwetsbaarheden
- c. Social scoring
- d. Risicobeoordeling door profilering
- e. Opslag data gezichtsherkenning in databank
- f. Emoties op de werkplek
- g. Categorisering o.b.v. biometrische gegevens
- h. Gebruik van biometrische gegevens, realtime, in de openbare ruimte, vanwege rechtshandhaving

De werkgroep AI-verordening heeft een inventarisatie gemaakt van mogelijke verboden AI-systemen binnen de waterschappen, waarin is gekeken naar de primaire taken van een waterschap. Uit deze inventarisatie zijn er geen verboden systemen naar voren gekomen. Dit neemt echter niet weg dat er alsnog met AI-systemen gewerkt wordt waarbij sprake kan zijn van een verboden systeem.

Toezicht op gebruik verboden systemen

Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is op dit moment coördinerende toezichthouder, maar er is nog geen definitieve toezichthouder vastgesteld. Op het moment dat er een definitieve toezichthouder is, kan een overtreding leiden tot een geldboete. Daarnaast is het waterschap een publiek orgaan dat reputatieschade kan oplopen door een mogelijke overtreding.

Vragen?

Heb je vragen over AI-geletterdheid, verboden AI-systemen of de AI-Verordening, een andere vraag met betrekking tot de AI-verordening of wil je meedenken in de werkgroep AI-verordening? Neem dan contact op met Medina Gasjimova via mgasjimova@uww.nl of 0616523390.

Abonneren op deze nieuwsbrief

Wil je op de hoogte blijven van de laatste stand van zaken rond de AI-verordening?

[Meld je dan aan voor deze nieuwsbrief.](#)

